

ВПЛИВ ПЕДАГОГА НА ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ І ЕТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ.

МАТВІЄНКО Валентина

методист коледжу, Відокремлений структурний
підрозділ «Технологічно-економічний фаховий
коледж Білоцерківського національного
аграрного університету

ВИХОВАННЯ МОРАЛЬНОСТІ ТА ЕТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ: РОЛЬ, МЕТОДИ Й ПІДХОДИ ПЕДАГОГА В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Вплив педагога на формування моральних і етичних цінностей здобувача освіти є багатограним і надзвичайно важливим аспектом сучасної освіти.

У контексті пошуку оптимальних шляхів реалізації соціально орієнтованих поліаспектних завдань духовно-морального виховання дітей і молоді важливим джерелом інформації є вивчення педагогічної спадщини Василя Олександровича Сухомлинського, яка є орієнтиром для створення ефективної системи морального виховання й на сучасному етапі. [5]

Формування моральних і етичних цінностей є важливою складовою виховання молоді, яка має значний вплив на майбутній розвиток суспільства. В умовах сучасних, соціальних і культурних викликів педагог виступає носієм знань та моральним авторитетом для здобувачів освіти та його роль в етичному вихованні стає ще більш значущою. Мета цієї статті – дослідити вплив педагога на формування моральних і етичних цінностей студентів, а також розглянути основні методи, за допомогою яких педагоги сприяють етичному розвитку здобувачів освіти.

Роль педагога як морального авторитету та взірця для студентів значною мірою залежить від особистості самого викладача. Його цінності, поведінка та ставлення до студентів є важливими прикладами, які молодь сприймає на підсвідомому рівні. Вплив педагога особливо сильний у підлітковому віці, коли здобувачі освіти шукають авторитетів та приклади для наслідування. Тому важливо, щоб педагог демонстрував толерантність, повагу до інших, чесність, відкритість та справедливість.

Позитивні риси особистості педагога сприяють формуванню моральних і етичних норм у студентів, які, наслідуючи його приклад, засвоюють базові цінності

та соціальні норми. Таким чином, педагог виступає моральним орієнтиром, еталоном поведінки, впливаючи на формування позитивного світогляду та відповідальності у здобувачів освіти.

Важливою є підтримка етичних стандартів у навчанні. Педагог може сприяти формуванню навичок критичного мислення, щоб учні могли самостійно розрізняти моральні й аморальні вчинки, обираючи відповідну поведінку. Інтеграція моральних і етичних тем у навчальному процесі дозволяє більш ефективно доносити цінності до здобувачів освіти.

Значимим є виховання через комунікацію. У процесі спілкування розглядаються моральні та етичні цінності, формується позитивне середовище. Педагог, навчаючи співпереживати та поважати оточуючих, формує у здобувачів освіти соціальну відповідальність і готовність до співпраці, сприяє емпатії та взаємоповазі. [4]

Особистий контакт та підтримка педагога зміцнюють моральні переконання студентів. Заохочення до самопізнання та особистісного розвитку стимулюють до осмислення власних цінностей і розвитку позитивних якостей, що сприяє формуванню стійких етичних принципів.

Ефективними методами виховання моральних цінностей є: обговорення етичних дилем і соціальних проблем – сприяє розвитку критичного мислення, формуванню власних етичних позицій. Наприклад, аналіз літературних творів, історичних подій чи соціальних явищ дозволяє учням обмірковувати такі цінності, як справедливість, чесність, відповідальність та співчуття. [2]

Особистий приклад педагога, безсумнівно, один з найважливіших методів. Наприклад, якщо викладач ставиться до студентів з повагою і справедливістю, це спонукає їх відповідати взаємністю і наслідувати ці якості.

Робота в групах допомагає студентам навчитися поваги до думок інших, розвитку емпатії та вміння працювати в команді. Такі завдання сприяють соціальній інтеграції, а також формуванню почуття колективної відповідальності, що є важливою етичною якістю у сучасному суспільстві. [3]

Інтерактивні методи навчання дозволяють випробувати свої моральні принципи та визначити власну позицію у складних етичних питаннях.

Використання рольових ігор, симуляцій та дискусій допомагає студентам досліджувати різні етичні ситуації, приймати рішення у змодельованих обставинах та розвивати здатність до моральної оцінки своїх дій.

Педагог також впливає на формування громадянської свідомості студентів, що включає відповідальність, соціальну активність і готовність до участі в житті громади. Через обговорення соціально значущих тем і участь у волонтерських проєктах, педагоги допомагають студентам усвідомити важливість громадської участі та відповідального ставлення до соціальних проблем.[1]

Через обговорення етичних питань, групову роботу, особистий приклад та інтерактивні методи педагогіки сприяють не лише особистісному зростанню молоді, але й розвитку громадянської відповідальності, що є надзвичайно важливим у сучасному суспільстві. Педагогічний вплив є критично важливим для формування етичної свідомості здобувачів освіти, яка впливає на їх подальше життя та соціальні взаємодії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Сухомлинський В.О. Як виховати справжню людину / В.О. Сухомлинський. – Київ : Радянська школа, 1974. – 272 с.
2. Сухомлинський В.О. Листи до сина / В.О. Сухомлинський. – Київ : Веселка, 1976. – 158 с.
3. Сухомлинський В.О. Народження громадянина / В.О. Сухомлинський. – Київ : Радянська школа, 1979. – 296 с.
4. Сухомлинський В.О. Сто порад учителеві / В.О. Сухомлинський. – Київ : Радянська школа, 1988. – 304 с.
5. Мораль і так зване моральне виховання // Вишневський О. Сучасне педагогічне виховання. Педагогічні нариси – Львів, 1996. – С.27-37.